

Programozási nyelvek és módszerek

8. ELŐADÁS – OOP – A HARMADIK

OOP Folytatás

Eiffel

Lehetőségek

- Többszörös öröklődés
- Ismételt öröklődés
- A metódusok alapértelmezetten virtuálisak
- Van absztrakt osztály és metódus

Eiffel

Lehet bevezetni kovariáns metódusokat az altípusban

Példa:

```
class Sielo
  feature szobatars (Sielo s)
end
class Sielo_Lany inherit Sielo
  redefine szobatars
  feature szobatars (Sielo_Lany g)
end
```

Nem típusbiztos!

Részleges megoldás

```
class Sielo
  feature szobatars (like Current)...
end
```

Eiffel

osztály-hierarchia:

GENERAL

PLATFORM

ANY

+ NONE osztály
feature{NONE}
I: INTEGER

Jellemzők láthatósága megadható osztályonként

```
class A
  feature {B, C}      ← B és C látja (és utódaik)
    X: INTEGER;
  feature {ANY}      ← public
    make(p_name : STRING ) is
      require
        p_name /= ""
      do
        name := p_name ...
  feature {NONE}      ← private
    Y: ARRAY[INTEGER];
end
```

Eiffel

rename

- átnevezés lehetősége

```
class D inherit
    C
        rename a as ac
    end
B
feature
...
end
```

Példa:

```
class ACCOUNT
creation
  make
feature
  balance: INTEGER
  owner: STRING
  number: STRING

  deposit( sum: INTEGER )
  require
    sum > 0
  do
    balance := balance + sum
  ensure
    balance = old balance + sum
end -- deposit
```

```
withdraw( sum: INTEGER )  
require  
    sum > 0  
    sum <= balance  
do  
    balance := balance - sum  
ensure  
    balance = old balance - sum  
end - withdraw
```

```
feature
  make( owner_, number_: STRING )
    require
      valid_owner:    owner_ /= Void
      valid_number:   number_ /= Void
    do
      owner  := owner_
      number := number_
    ensure
      owner = owner_ and number = number_
      balance = 0
    end -- make

invariant
  balance >= 0
  owner /= Void
  number /= Void
end --class ACCOUNT
```

```
class SAVINGS_ACCOUNT
inherit
    ACCOUNT
        rename
            make as account_make
        end
creation
    make
feature
    interest: INTEGER
    set_interest( interest_: INTEGER )
        require
            interest_ >= 0
        do
            interest := interest_
        ensure
            interest = interest_
        end -- set_interest
```

```
pay_interest
do
    deposit(balance*interest//100)
ensure
    balance = old (balance + balance*interest//100)
end
```

```
feature
  make( owner_, number_: STRING; interest_: INTEGER )
  require
    valid_owner:    owner_ /= Void
    valid_number:   number_ /= Void
    valid_interest: interest_ >= 0
  do
    account_make(owner, number_)
    set_interest(interest_)
  ensure
    owner = owner_ and number = number_
    balance = 0
    interest = interest_
  end -- make
invariant
  interest >= 0
end --class SAVINGS_ACCOUNT
```

Eiffel – többszörös öröklődés

A leszármazott mondja meg, hogy hogyan szeretné az örökölt attribútumokat és metódusokat felhasználni (anomália megoldása)

Ez lehet:

- átnevezés (anomália) (rename kulcsszó)
- export státusz megváltoztatása a származtatottban
- metódus felüldefiniálása (pl. csak az előfeltételt, vagy az implementációt)
- műveletek absztrakttá tétele (deferred) (késleltetett)
- ismételt öröklődés (ismételt öröklődésnél csak egyet örököl, ill. megmondhatja, hogy legyen mindkettő, ha akarja)

Eiffel

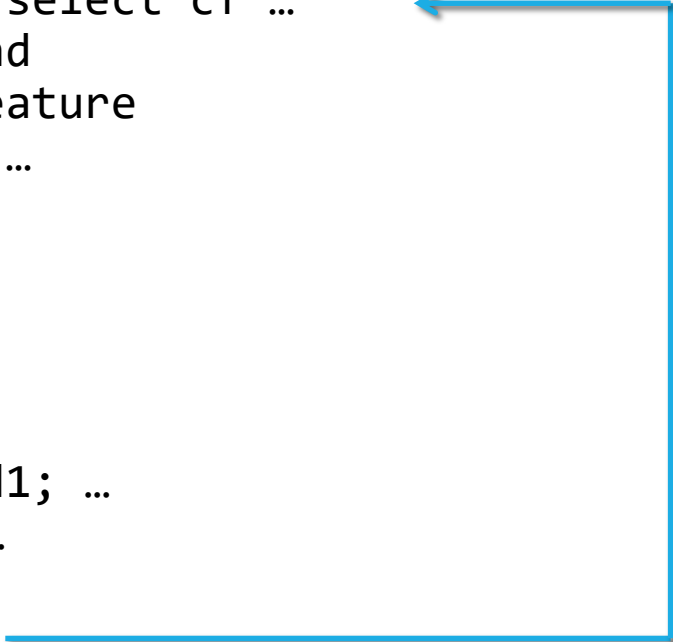
```
class A ...  
  feature  
    f ...  
end;
```

```
class B inherit A  
  redefine  
    f ...  
end;  
feature  
  f ...  
...  
end;
```

```
class C inherit A  
  redefine  
    f ...  
end;  
feature  
  f ...  
...  
end;
```

Eiffel (select)

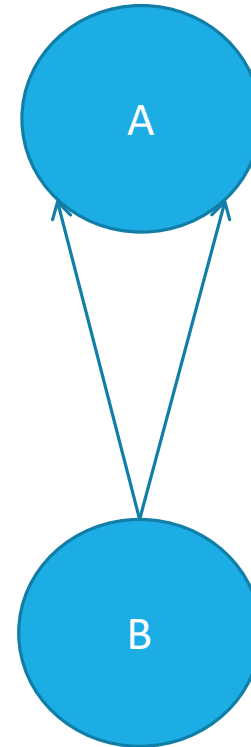
```
class D inherit
  B
    rename f as bf ...
  end;
  C
    rename f as cf
    select cf ...
  end
feature
  ...
end;
...
a1:A;
d1:D;
...
create d1; ...
d1.bf; ...
a1:=d1;
a1.f;
```


Eiffel – ismételt öröklődés

```
class A
  feature
    f is ...
end -- class A
```

```
class B
  inherit A
    redefine f
    select f
end;
inherit A
  rename f as old_f
end
feature
  f is ...
  do
    old_f ...
  end -- f
end -- class B
```


Eiffel – példa

```
deferred class KONTENER -- absztrakt osztály
feature -- inicializáció
    make is
    do
        create tartalom.make;
    ensure
        ures_tartalom: tartalom /= void and tartalom.empty
    end -- make

feature -- attribútumok
    tartalom : LINKED_LIST[KEZZELFOGHATO];
end -- class KONTENER
```

Eiffel – példa

```
deferred class KEZZELFOGHATO
feature -- initialization
    make(t : TORDELO; n : STRING) is
        require
            nem_void: t /= void and n /= void
        do ...
        ensure
            beallitas_megtortent: tord = t and nev = n
            ures_hely: kornyezet = void and x = 0 and y = 0
        end -- make

feature -- metódusok
    move(ko : KONTENER; ux : INTEGER; uy : INTEGER) is
        require
            egyertelmu_ures_hely: ko = void implies ux = 0 and uy = 0
        do ...
        ensure
            beallitas_megtortent: kornyezet = ko and x = ux and y = uy
        end -- move
    cselekedj is
        do ...
    end -- cselekedj
```

Eiffel – példa

```
feature -- attribútumok
  tord : TORDELO;
  nev: STRING;
  környezet : KONTENER;
  x, y : INTEGER;
invariant
  konzisztens_tartalmazas: környezet /= void implies
    környezet.tartalom.has(current)
  extrem_poziciok_kizarva: x > -1000 and y > -1000 and x < 1000
    and y < 1000
  egyertelmu_ures_hely: környezet = void implies x = 0 and y = 0
end -- class KEZZELFOGHATO
```

Eiffel

```
deferred class KEZZELFOGHATO_KONTENER
--Olyan dolgok őse, amelyek kézzelfoghatóak és konténerek egyben.
inherit
    KEZZELFOGHATO
        rename
            make as make_kezzelfogható
        end -- rename
    KONTENER
        rename
            make as make_kontener
        end -- rename
```

Eiffel

```
feature -- initialization
  make(t : TORDELO; n : STRING) is
    require
      nem_void: t /= void and n /= void
    do
      make_kezzelfogható(t, n);
      make_kontener;
    ensure
      beallitas_megtörtent: tord = t and nev = n
      ures_hely: kornyezeti = void and x = 0 and y = 0
      ures_tartalom: tartalom /= void and tartalom.empty
    end -- make
end -- class KEZZELFOGHATO_KONTENER
```

Eiffel

```
class KUKA
inherit KEZZELFOGHATO_KONTENER
  redefine
    cselekedj
  end -- redefine
creation
  make
feature -- methods
  cselekedj is
  do
    if tartalom.empty
      then tord.tordel(nev + " üresen áll.%N");
      else tord.tordel(nev + " körül legyen szállidosnak.%N");
    end; -- if
  end;
end -- class KUKA
```

Python

Osztály definiálása

- ```
class MyClass:
 """Egy egyszerű példa osztály"""
 i = 42
 def f(self, x):
 return 'hello world!'
```

Az osztályok is objektumok



# Python

---

Új adattagot bármikor bevezethetünk

- `x = MyClass()`  
    `x.counter = 1`  
    `while x.counter < 10:`  
        `x.counter = x.counter * 2`  
    `print x.counter`  
    `del x.counter`

A végén töröljük az adattagot!

# Python

---

`x.f()` - ki fogja írni: hello world!

Az objektum, mint első argumentum átadódik a függvénynek, `x.f()` ekvivalens `MyClass.f(x)` -szel.

Konstruktor: ha létezik egy `__init__()` konstruktor (valójában: inicializáló) metódusa az osztálynak, akkor példányosításkor az objektum létrehozása után meghívódik, átadva a példányosításkor esetleg megadott paramétereket

```
◦ class Complex:
 def __init__(self, realpart, imagpart):
 self.r = realpart
 self.i = imagpart
x = Complex(3.0, -4.5)
```

Python

Minden függvény, ami egy osztály attribútuma, az osztály példányainak egy metódusa.

- Ehhez nem szükséges, hogy a függvény definíció szövege az osztály definícióján belül legyen, elég egy értékadás az osztály egy lokális változójának...

```
def f1(self, x, y):
 return min(x, x+y)

class C:
 f = f1
 def g(self):
 return 'hello world'
 h = g
```

C példányainak 3 metódusa van: f,g,h

Python – osztály és példányváltozók

```
class Dog:
 kind = 'canine' # osztály változó, minden példányra azonos
 def __init__(self, name):
 self.name = name # példányváltozó, egyedi minden
példányra
```

```
>>> d = Dog('Fido')
>>> e = Dog('Buddy')
>>> d.kind # minden kutyára
'canine'
>>> e.kind # minden kutyára
'canine'
>>> d.name # egyedi az objektumra
'Fido'
>>> e.name # egyedi az objektumra
'Buddy'
```

Python

(Többszörös) öröklődés

- `class DerivedClassName (Base1 [,Base2,...])`

„old style”:

- Ha egy hivatkozást nem talál az aktuális osztályban, akkor Base1-ben keresi
- Ha ott sem, akkor Base1 őseiben
- Ezután ha még mindig nem találta, akkor Base2-ben kezdi el keresni hasonlóan, és így tovább

„new style”:

- Más szabályok – ahogy a példa mutatja

Python

```
class A:
 def m(self):
 print("m of A called")
class B(A):
 def m(self):
 print("m of B called")
class C(A):
 def m(self):
 print("m of C called")
class D(B,C):
 pass
```

Ha az m-t a D –beli x-re hívjuk: x.m(), akkor az "m of B called" lesz az eredmény.

Ha megcseréljük a D-ben a sorrendet: „class D(C,B):„-re, akkor az "m of C called" lesz az eredmény.

Python

Ha csak az egyik leszármazott definiálja felül az m-t:

```
class A:
 def m(self):
 print("m of A called")
class B(A):
 pass
class C(A):
 def m(self):
 print("m of C called")
class D(B,C):
 pass
X = D()
x.m()
```

Python

Két python fordítóval:

- `$ python diamond1.py`
  - m of A called
- `$ python3 diamond1.py`
  - m of C called

Ahhoz, hogy ugyanaz legyen a viselkedése Python2-ben, mint Python3-ban, az kell, hogy az osztály az object-től örököljön

- `class A(object)`

Ruby

Teljesen objektumorientált

- Minden típus osztály, így minden változó objektum
- Az osztályok is objektumok
- Az Object osztály minden más típusnak őse
- Numerikus típusok hierarchiába szervezve, logikai típus nincs, a true és a false a TrueClass, illetve a FalseClass egyike osztályok egyetlen példánya.

Ruby

Jelölési konvenciók:

- A nagybetűvel kezdődő változók konstansnak számítanak. (= > osztálynév nagybetűvel kezdődik)
- A kisbetűvel kezdődő nevű változók lokálisak.
- A tagváltozók @-cal kezdődnek.
- A osztályszintű (statikus) változók @@-cal kezdődnek.
- A globális változók \$ jellel kezdődnek.

Ruby

```
class Vector
 def initialize(x, y)
 @x = x
 @y = y
 end
end
```

A konstruktor az initialize nevű függvény.

- A Rubyban nincs függvényterhelés, ezért egy osztálynak csak egy konstruktora lehet.
- Ha több konstruktorra van szükségünk, akkor ezeket más nevű függvényekként kell megvalósítanunk, és explicité kell őket meghívunk az objektumra.
- Az initialize függvény paraméterezése azonban nincs előre megszabva, így annyi paramétert kaphat, amennyit megszabunk.

Mivel a Ruby szemétygyűjtéses nyelv, destruktor nem létezik benne.

Ruby

A @ prefixszel ellátott változók a tagváltozók. Csakúgy, ahogy a lokális változókat nem kell definiálni, a tagváltozók is akkor jönnek létre, amikor először értéket kapnak.

A fenti példában tehát az osztálynak két tagváltozója van (@x és @y), amelyek a vektor koordinátáit tárolják. A tagváltozók nem láthatók kívülről, ezért az osztály ilyen formájában még nem használható.

- Készítsünk getter műveleteket a koordinátákhoz

Ruby

```
class Vector
 def initialize(x, y) @x = x @y = y end
 def x @x end
 def y @y end
end
```

Hozzuk létre a (2, 3) pont helyvektorát, és írjuk ki a koordinátáit!

```
v = Vector.new(2, 3) puts v.x, v.y
```

Az eredmény: 2 3

Ruby

Csak egyszeres öröklődés van, jelölése:

```
class ChildClass < ParentClass
 # ...
end
```

A virtualitás jelölésére nincs mód, de nincs is rá szükség, mert minden tagfüggvény virtuális.

A tagváltozók privát hozzáférhetőségűek.

A tagfüggvények hozzáférhetőségét befolyásolhatjuk a `private`, `public` és `protected` minősítőkkel.

- Az alapértelmezés a publikus.

Ruby

```
class Person
 def initialize(nev)
 @nev = nev
 end
end
class Employee < Person
 def initialize(nev, fizetes)
 super(nev)
 @fizetes = fizetes
 end
end
```

Származtatásnál csak a metódusok öröklődnek, az adattagok NEM, mivel azok mindig objektumokhoz vannak kötve.

Ruby

Lehet példányból dinamikusan örököltetni, és módosítani

```
class Foo ...
end
 f = Foo.new
 g = Foo.new
 class << f
 def only_f
 puts "This works only for f."
 end
 end
 f.only_f
```


Ruby

A `g`-re nem lehet meghívni az `only_f`-et.
Az történik, hogy az örököltetéskor létrejön a `Foo` egy alosztálya, és az `f` dinamikusan megváltoztatja a típusát erre az osztályra.

Lehet így is

```
◦ def f.only_f
 # ...
end
```

Ruby

Modulok: a többszörös öröklődés helyett

- Modul neve nagybetűvel kezdődik
- Nem példányosítható, az osztályok modulokat foglalhatnak magukba
- A befogadott modul metódusai az osztály példánymetódusai lesznek
- Mixineknek nevezik
- A modulok tartalmazhatnak metódusokat, állandókat, más modulokat, vagy osztályokat
- Örökölhetnek (include) más moduloktól, de osztályoktól nem

Ruby

```
module A
 def a
 puts "A1"
 end
end
module B
 def b
 puts "B1"
 end
end
class Test
 include A
 include B
end
obj = Test.new
obj.a # => A1
obj.b # => B1
```

Ruby

```
module Debug
 def whoAmI?
 "#{self.type.name} (\##{self.id}): #{self.to_s}"
 end
end

class Phonograph
 include Debug
 # ...
end

class EightTrack
 include Debug
 # ...
end
```

Ruby

```
ph = Phonograph.new("West End Blues")
et = EightTrack.new("Surrealistic Pillow")
ph.whoAmI?
» "Phonograph (#537766170): West End Blues"
et.whoAmI?
» "EightTrack (#537765860): Surrealistic Pillow"
```

C#

OOP támogatása nagyon hasonlít a Javáéhoz

- Egyszeres öröklődés,
- Interfészek (itt lehet többszörös öröklődés)

Különbségekre példák

C#

Lehetnek statikusan és dinamikusan kötött metódusok is:

```
class A {
 public void F() {
 Console.WriteLine("A.F");
 }

 public virtual void G() {
 Console.WriteLine("A.G");
 }
}
```

C#

```
class B: A {
 new public void F() {
 // Elfedés
 Console.WriteLine("B.F");
 }

 public override void G() {
 // Felüldefiniálás
 Console.WriteLine("B.G");
 }
}
```


C#

```
class Test {
 static void Main() {
 B b = new B();
 A a = b;
 a.F();
 b.F();
 a.G();
 b.G();
 }
}
// A.F B.F B.G B.G
```

C#

A közvetlen őosztályra a `base` kulcsszóval hivatkozhatunk

A `sealed` kulcsszó használatával megakadályozhatjuk, hogy egy osztályból származtassanak vagy egy metódust felüldefiniáljon a származtatott osztály

- Ha egy metódusnál a `sealed override` hozzáférést használjuk, akkor ezzel meggátoljuk, hogy egy származtatott osztályban felülírjuk ezt a metódust
- Az `external` módosítóval rendelkező metódusok valamilyen más nyelven vannak implementálva.
  - Éppen ezért a metódus törzsében csak egy pontosvessző áll.
  - Az ilyen metódus nem lehet `abstract`.

C#

Konstruktorok

- Közvetlenül a konstruktor törzsének végrehajtása előtt automatikusan történik egy másik konstruktor hívás is.
  - Ezt nevezik konstruktor inicializálásnak is.
- Kétfajta lehetőségünk van: vagy meghívjuk az őt valamelyik példány konstruktorát, vagy az adott osztály egy másik konstruktorát hívjuk meg először.
  - Ha nem használjuk egyiket sem, akkor az őt alapértelmezett konstruktora hívódik meg.
- Azaz a következő két deklaráció ekvivalens egymással:

```
C(...) { ... }
```

```
C(...): base() { ... }
```

C#

Példák konstruktor inicializátorra:

```
class A {
 public A(int x, int y) {...}
}
class B: A {
 public B(int x, int y): base(x + y, x - y) {...}
}
class Text {
 public Text(): this(0, 0, null) {...}
 public Text(int x, int y): this(x, y, null)
 {...}
 public Text(int x, int y, string s)
 { // valami kód
 }
}
```

C#

Ha egy osztálynak nem deklarálunk semmilyen példány konstruktort, akkor egy olyan default konstruktor jön létre, ami az alapértelmezett konstruktor inicializátorral fog rendelkezni.

- Készíthetünk private konstruktorokat is, de ebben az esetben az osztály nem példányosítható és nem lehet örököltetni sem belőle.
- Akkor célszerű ezt használni, ha például csak statikus elemeket tartalmaz az osztályunk.

Statikus konstruktorok

- A konstruktor neve előtt a static kulcsszót kell használni.
- A statikus konstruktorok az osztály inicializálásakor futnak le.
- Ez pontosan akkor van, amikor az osztály betöltődik.
- Ezekre a konstruktorokra nem lehet hivatkozni és természetesen nem is öröklődnek.

Destruktorok

- Az objektumok megsemmisülésekor hívódnak meg.
- Mivel a C#-ban is megvalósították az automatikus szemétgyűjtést, ezért a destruktorok automatikusan hívódnak meg, közvetlenül nem lehet őket hívni.
- A destruktorok az öröklődési láncon végighaladva egymás után hívódnak meg.
  - A szemétgyűjtő nyilvántartja azon objektumok listáját, amelyek osztályában definiáltunk destruktort.

C#

Szintaktikailag hasonlít a C++ destruktorhoz

- `~MyClass(){}`

Voltaképpen csak a Finalize egy rövidített írásmódja.
Ha ezt írjuk

- `~MyClass() { // do work here
 }
 a fordító ezt generálja`
- `protected override void Finalize() {
 try { // do work here
 }
 finally { base.Finalize(); }
 }`

C#

Szemétgyűjtés felülbírálnak az `IDisposable` interfész megvalósításával, ekkor kell egy `Dispose()` metódu.

DE:

- Nem lehetünk biztosak benne, hogy a felhasználó megbízhatóan hívja...
- a `using` utasítást vezették be, hogy biztosan lefusson.

C#

Absztrakt osztályok

Az **abstract** kulcsszó használatával azt jelezhetjük, hogy az adott osztály még nincs teljesen megvalósítva.

- Absztrakt osztály emiatt nem példányosítható, csak ősosztály lehet.
- Az absztraktként definiált metódusait a származtatott osztályban meg kell valósítani.
- Természetesen egy absztrakt osztály nem lehet sealed (véglegesített).
- Annak ellenére, hogy egy absztrakt metódus tulajdonképpen virtuális, nem használhatjuk a virtual megjelölést.
- Természetesen static -ként sem lehet definiálni az absztrakt metódusokat.
- Ezeket a metódusokat a származtatott osztályokban implementálhatjuk úgy, hogy az adott metódushoz megírjuk a törzs részt is.

C#

```
public abstract class Shape {
 public abstract void Paint(Graphics g, Rectangle r);
}
public class Ellipse: Shape {
 public override void Paint(Graphics g, Rectangle r) {
 g.drawEllipse(r);
 }
}
public class Box: Shape {
 public override void Paint(Graphics g, Rectangle r) {
 g.drawRect(r);
 }
}
```

C#

Egy metódus törzsében nem hivatkozhatunk az ősz absztrakt metódusára:

```
class A {
 public abstract void F();
}
class B: A {
 public override void F() {
 // Hiba, mert a base.F() metódus absztrakt
 base.F();
 }
}
```

C#

DE: ha nem a metódus, hanem az osztály absztrakt akkor lehet a függvénynek törzse.

- Például a közös részeket az absztrakt osztályban meg lehet írni és csak a base kulcsszóval hivatkozunk rá.

```
abstract class A0{
 public virtual void F() {
 System.Console.WriteLine("HELLO! ");
 }
}
class B0: A0
{
 public override void F() {
 // Nem hiba, hiába absztrakt az osztály
 base.F();
 }
}
```

C#

Az öröklődés: `class Osztály: ŐsOsztály {..}`

- Utód osztályban nem lehet szűkebb a hozzáférés, mint ős osztályban
- A base kulcsszóval a közvetlen ősosztály metódusa elérhető
- A virtuális függvényeknél a new kulcsszó elhagyásával warning-ot kapunk.

C#

```
public class CA {
 public virtual void f() { }
}

public class CB : CA {
 public override void f() { } //felüldefiniálja
}

public class CC : CA {
 private new void f() { } //elrejtí, nem virtuális függvénnnyel
}

public class CD : CA {
 public new virtual void f() { } // új virtuális függvény!
}

public class CE : CA {
 public sealed override void f() { } //nem lehet többször átdefiniálni
}
```

C#

Hasonlóan az absztrakt osztályoknál az öröklés:

```
public abstract class A {
 public abstract void f();
}
```

```
public class B:A {
 public override void f() { }
```

```
public class C1 : A {
 public sealed override void f() { }
```

```
public sealed class C2 : A {
 public sealed override void f() { }
```


C#

Interfészek

- Nincs többszörös öröklődés C#-ban, helyette interface-k vannak.
- Az interfész egy szerződés. Amelyik struktúra vagy osztály megvalósítja, annak meg kell felelnie ennek a szerződésnek.
- Az interfész definiálhat metódusokat, indexelőket, propertyket, eseményeket, de azokat nem valósítja meg.
- Egy interfésznek több más interfész is lehet őse, egy osztály ill. struktúra pedig több interfészt is megvalósíthat.
- Az interfész jellegéből logikusan következik, hogy nem szabad használni az interfész tagjaira az abstract, virtual, static, override módosítókat.

C#

```
using System;

interface IParentInterface {
 void ParentInterfaceMethod();
}

interface IMyInterface : IParentInterface {
 void MethodToImplement();
}

class InterfaceImplementer : IMyInterface {
 static void Main(){
 InterfaceImplementer iImp = new InterfaceImplementer();
 iImp.MethodToImplement();
 iImp.ParentInterfaceMethod();
 }

 public void MethodToImplement(){
 Console.WriteLine("MethodToImplement() called.");
 }

 public void ParentInterfaceMethod() {
 Console.WriteLine("ParentInterfaceMethod() called.");
 }
}
```

C#

Interfészek megvalósítása:

```
interface I1
{
 void MyFunction();
}
```

```
interface I2
{
 void MyFunction();
}
```

C#

```
class Test : I1,I2
{
 public void MyFunction()
 {
 Console.WriteLine("Which interface?");
 }
}
```

C#

```
class AppClass1
{
 public static void Main(string[] args)
 {
 Test t=new Test();
 I1 i1=(I1)t;
 i1.MyFunction();
 I2 i2=(I2)t;
 i2.MyFunction();
 }
}
```

Tetszőleges statikus típus esetén az egyetlen implementáció fut le.

C#

De lehet különböző megvalósítást is adni rá:

```
class Test : I1,I2
{
 void I1.MyFunction()
 {
 Console.WriteLine("I1 implemented!");
 }

 void I2.MyFunction()
 {
 Console.WriteLine("I2 implemented!");
 }
}
```

C#

```
class AppClass2
{
 public static void Main(string[] args)
 {
 Test t=new Test();
 I1 i1=(I1)t;
 i1.MyFunction();
 I2 i2=(I2)t;
 i2.MyFunction();
 }
}
```

Az egyes implementációknak megfelelően fut le.

Mi történik, ha a `t.MyFunction`-t hívjuk?

- Hiba ... nincs ilyen implementáció.

C#

Lehetőség van operátor-túlterhelésre is

- csak `public static` lehet

Pl.

```
public static Digit operator+(Digit a, Digit b)
{
 return new Digit(a.value + b.value);
}
```


C#

Property

- Definiálhatók elérők (accessor), melyek tulajdonságként viselkednek, de az írás (set) illetve olvasás (get) számára külön eljárások írhatók.
- Például, ha egy elérőre csak a get eljárást definiáljuk, akkor az elérő egy csak olvasható attribútumként fog viselkedni.

C#

```
public class Button: Control
{
 private string caption;
 public string Caption
 {
 get { return caption; }
 set {
 if (caption != value)
 { caption = value; Repaint(); }
 }
 }
}
```

Indexelők:

- Definiálhatók indexelők (indexer) is, melyekkel szögletes zárójellel indexelhető osztályok hozhatók létre. Fontos, hogy az indexelő paramétere bármilyen típus lehet.
- Így bármilyen object úgy indexelhető, mint egy tömb.
- Az indexelő deklarálásakor meg kell adni az elemek típusát, majd a this-t követi a formális paraméterlista szögletes zárójelben.
- Ez a paraméterlista határozza meg az indexelés szintaxisát, benne nem szerepelhet ref ill. out paraméter.

C#

```
class Grid {
 const int NumRows = 26;
 const int NumCols = 10;
 int[,] cells = new int[NumRows, NumCols];
 public int this[char c,int colm] {
 get
 {
 c = Char.ToUpper(c);
 if (c < 'A' || c > 'Z') throw new ArgumentException();
 if (colm < 0 || colm >= NumCols) throw new IndexOutOfRangeException();
 return cells[c - 'A', colm];
 }
 set
 {
 c = Char.ToUpper(c);
 if (c < 'A' || c > 'Z') throw new ArgumentException();
 if (colm < 0 || colm >= NumCols) throw new IndexOutOfRangeException();
 cells[c - 'A', colm] = value;
 }
 }
}
```

C#

Példa:

```
namespace osztaly
{
 public abstract partial class Ősosztály
 {
 protected static int counter = 0;
 // static változók példányosítás nélkül is elérhetőek,
 // az osztályobjektumhoz tartozó adattagok, de a példányokon
 // keresztül is elérhetőek
 private string szoveg = "alap";
 // inicializáló értékadás támogatott
 public string Szoveg
 {
 // speciális adattag, értékadást és lekérdezést valósít meg
 {
 get
 {
 return this.szoveg;
 }
 set
 {
 this.szoveg = value;
 }
 }
 }
 }
}
```

C#

```
namespace osztaly
{
 public abstract partial class Ősosztály {
 protected Ősosztály(string szoveg) {
 this.szoveg = szoveg;
 }
 public static string milyenNapVan() {
 return System.DateTime.Now.ToString("dddd");
 }
 protected abstract string szovegKerites();
 public virtual void konkatMaiNap() {
 this.szoveg = System.String.Format(this.szovegKerites(),
 this.szoveg + Ősosztály.milyenNapVan());
 }
 }
}
```

C#

```
namespace osztaly
{
 public sealed class SzarmaztatottOsztaly : Ősosztaly{

 public SzarmaztatottOsztaly() : base("Milyen szép nap van ma : ")
 // az Ősosztaly példányát konstans változóval paraméterezett
 // konstruktorának meghívásával hozzuk létre
 { ++Ősosztaly.counter;
 // static adattag elérése az osztály objektumon keresztül
 }

 protected sealed override string szovegKerites() {
 return "--> {0} <--";
 }
 }
}
```

C#

```
public sealed override void konkatMaiNap() {
 base.Szoveg = System.String.Format(this.szovegKerites(),
 base.Szoveg + Őosztály.milyenNapVan() + " (" +
 System.DateTime.Now.ToString("d") + ")");
 // base - az őosztály specifikációjának megfelelő
 // adattagot, vagy metódust szeretnénk elérni,
}

public static int Counter {
 get
 {
 return Őosztály.counter;
 }
}
}
```


Scala

```
class Point(xc: Int, yc: Int) {
 var x: Int = xc
 var y: Int = yc
 def move(dx: Int, dy: Int) {
 x = x + dx
 y = y + dy
 }
 override def toString():
 String = "(" + x + ", " + y + ")";
}
val pt = new Point(1,2)
```

Scala

Ha object-et írunk class helyett, akkor singleton objektum lesz, nem kell konstruktor sem:

```
object Point extends App {
 var x: Int = 0;
 var y: Int = 0;
 def setXY(xp: Int, yp: Int) {
 x = xp;
 y = yp;
 }
 def move(dx: Int, dy: Int) {
 x = x + dx
 y = y + dy
 }
 override def toString(): String = "(" + x + ", " + y + ")";
 setXY(2, 3);
 println(toString());
}
```

Scala

Öröklődés:

```
abstract class Element {
 def contents: Array[String]
 val height = contents.length
 val width =
 if (height == 0) 0 else contents(0).length
 def demo() {
 println("Element's implementation invoked")
 }
}
class ArrayElement (val contents: Array[String])
extends Element {
 override def demo() {
 println("ArrayElement's implementation invoked")
 }
}
```

Scala

Van lehetőség „trait”-ekre

```
trait Quacking {
 def quack() = {
 println("Quack quack quack!")
 }
}
class Duck {
 val name = "Kacsa"
}
val d = new Duck with Quacking
d.quack
```

Scala

---

trait – nagyon hasonlít az osztályhoz - még adattag is lehet benne!

```
trait Book {
 def title:String
 def title_=(n:String):Unit
 def computePrice = title.length * 10
}
```

Ennek is az AnyRef az őse.

Scala

Lehet belőle osztályt is származtatni és with kulcsszóval hozzátenni

Különbség osztály és trait között:

- trait-nek nem lehet argumentuma
- super hívás értelmezése dinamikusan, linearizációval – ez segít a többszörös rombusz öröklődés problémájánál

Scala

Többszörös öröklődés – linearizáció:

```
class Foo extends Bar with A with B with C {
 // implementation...
}
```

Egy 'super' hívás esetén a keresés/feldolgozás sorrendje:

- Foo -> C -> B -> A -> Bar -> AnyRef -> Any

PHP

PHP 5-től van rendes támogatás

- újraírták az egészet

Egyszeres öröklődés

- 5.4-től trait-ek!

Interfészek

public, protected, private láthatóságok

- Alapértelmezett a public

PHP

```
class osztaly{
 public $attr1;
 protected $attr2 = 2;
 private $attr3;

 public function setAttr3($attr3){
 $this->attr3 = $attr3;
 }

 function kiir(){
 echo $this->attr1." ".
 $this->attr2." ".$this->attr3;
 }
}
```

```
$peldany = new osztaly();
```

```
$peldany->attr1 = 5;
$peldany->setAttr3(3);
```

```
$peldany->kiir();
```

Eredmény: 5 2 3

PHP

```
class a {
 public $attr1;
}
```

```
class b extends a{
}
$b = new b();
$b->attr1 = 4;
```

Egy osztály nem valósíthat meg 2
interface-t amik azonos
függvényneveket tartalmaznak!

```
interface I {
 public function do1();
}
interface I2 extends I{
 public function do2();
}
class c extends b implements I2 {
 public function do1(){
 (...)
 }
 public function do2(){
 (...)
 }
}
```

PHP

Absztrakt osztályok és függvények hasonlóan mint máshol:

```
abstract class ab {
 abstract protected function getVal();

 public function printIt(){
 print $this->getVal();
 }
}
```

PHP

```
class Foo {
 public static $statvar = "foo";

 public function staticValue(){
 return self::$statvar;
 }
}

class Bar extends Foo {
 public function fooStatic(){
 return parent::$statvar;
 }
}
```

```
print Foo::$statvar;

$foo = new Foo();
print $foo->staticValue();
print $foo->statvar; // Undefined
property!

print $foo::$statvar;
$classname = "Foo";
print $classname::$statvar; //5.3-tól!

Bar::$statvar;
$bar = new Bar();
$bar->fooStatic();
```

Statikus esetben nincs \$this, helyette self és parent

PHP

Trait

- Kód újrafelhasználás a cél.
- Metódusok egybefoglalása, akár törzzsel is...
- Nem lehet önállóan példányosítani.

```
trait a{
 function a1() { ... }
 function a2() { ... }
}
```

```
class b {
 use a;
 ...
}
```

PHP

```
trait HelloWorld {
 public function sayHello() {
 echo 'Hello World!';
 }
}

class TheWorldIsNotEnough {
 use HelloWorld;
 public function sayHello() {
 echo 'Hello Universe!';
 }
}

$o = new TheWorldIsNotEnough();
$o->sayHello(); //Hello Universe!
```

PHP

Precedencia:

- Felülírja az őstől örökölt metódust, de a „parent”-tel a traitből lehet hivatkozni az őstre.
- Az osztály metódus felülírja a trait-ből kapottat. Több is használható egyszerre, vesszővel tagolva, de ha kettő azonos nevű metódust vezet be, az hibát okoz.
- Az „as”-al a metódus láthatóságát is lehet változtatni vagy aliasozni akár

```
use HelloWorld { sayHello as private myPrivateHello; }
```

PHP

Traiteknél precedenciák:

- Abban az esetben, ha egy osztályon belül van egy olyan származtatott tagunk, aminek a neve megegyezik egy, az osztályon belül használt traiten belüli tag nevével, akkor a traiten belüli tag felülírja az osztály származtatott tagját.

PHP

```
class Base {
 public function sayHello() { echo 'Hello '; }
}
trait SayWorld {
 public function sayHello() {
 parent::sayHello(); echo 'World!';
 }
}
class MyHelloWorld extends Base { use SayWorld; }
$o = new MyHelloWorld(); $o->sayHello();
```

Itt a kimenet Hello World! lesz.

PHP

Ha

- egy osztályon belüli tag neve megegyezik egy, az osztályon belül használt traiten belüli tag nevével,
- de ez a tag nem származtatott tag,

akkor az osztály felülírja a traiten belüli tag viselkedését

PHP

```
trait HelloWorld {
 public function sayHello() {
 echo 'Hello World!';
 }
}

class TheWorldIsNotEnough { use HelloWorld;
 public function sayHello() {
 echo 'Hello Universe!';
 }
}

$o = new TheWorldIsNotEnough();
$o->sayHello();
```

Itt a kimenet Hello Universe! lesz és nem Hello World!

PHP

Egy osztály több traitet is fel tud használni,
névütközés esetén a lehetőségek:

```
trait A {
 public function smallTalk() { echo 'a'; }
 public function bigTalk() { echo 'A'; }
}
trait B {
 public function smallTalk() { echo 'b'; }
 public function bigTalk() { echo 'B'; }
}
```

PHP

```
class Talker {
 use A, B {
 B::smallTalk insteadof A;
 A::bigTalk insteadof B;
 }
}

class Aliased_Talker {
 use A, B {
 B::smallTalk insteadof A;
 A::bigTalk insteadof B;
 B::bigTalk as talk;
 }
}
```

PHP

Traitektől kapott láthatóság változtatható:

```
trait HelloWorld {
 public function sayHello() {
 echo 'Hello World!';
 }
}
// Change visibility of sayHello
class MyClass1 {
 use HelloWorld { sayHello as protected; }
}
// Alias method with changed visibility
// sayHello visibility not changed
class MyClass2 {
 use HelloWorld { sayHello as private
myPrivateHello; }
}
```

PHP

Traitek egymásba ágyazhatók:

```
trait Hello {
 public function sayHello() { echo 'Hello ';
}
}
```

```
trait World {
 public function sayWorld() { echo 'World!'; }
}
```

PHP

Traitek egymásba ágyazhatók:

```
trait HelloWorld {
 use Hello, World;
}
class MyHelloWorld {
 use HelloWorld;
}
$o = new MyHelloWorld();
$o->sayHello();
$o->sayWorld(); ... az output Hello World!
```


PHP

Traitekben lehetnek absztrakt metódusok is:

```
trait Hello {
 public function sayHelloWorld() {
 echo 'Hello' . $this->getWorld();
 }
 abstract public function getWorld();
}
```

PHP

Traitekben lehetnek absztrakt metódusok is:

```
class MyHelloWorld {
 private $world;
 use Hello;
 public function getWorld() {
 return $this->world;
 }
 public function setWorld($val) {
 $this->world = $val;
 }
}
```

PHP

Traitekben lehetnek statikus adattagok és metódusok is, statikus adattag csak metóduson belül, statikus metódus osztálymetódusként viselkedik:

```
trait StaticExample {
 public static function doSomething() {
 return 'Doing something';
 }
}

class Example {
 use StaticExample;
}

Example::doSomething();
```